

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

София-1000, бул. "Дондуков" 2а, тел.: 02/9217799

ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ

„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

ГОРНА ОРЯХОВИЦА

Пощенски код: 5100, ул. „Ангел Кънчев” № 27

Директор: 0878884829, Канцелария: 0878884835

e-mail: info-300218@edu.mon.bg.

tmtgo@mail.bg; ptgvl@abv.bg

s4etovodstvoptggo@mail.bg

Утвърдил :

инж. Габриела Данаилова

Директор на ПТГ „В. Левски”

град Горна Оряховица

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
ЗА 2025-2026 УЧЕБНА ГОДИНА**

Настоящата училищна програма и приложенията към нея са разработени на основание чл.15, ал.4 от Наредба №13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование и е утвърдена със заповед на Директора №РД 09-598/12.09.2025 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящата програма определя политиката на Професионална техническа гимназия „Васил Левски“ при обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

2. В Професионална техническа гимназия „Васил Левски“ обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование се реализира в процеса на придобиване на всички видове училищна подготовка.

3. В настоящата програма се определят начините и формите за обучение и възпитание по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в гимназията.

4. Програмата е съобразена с реализацията на основните цели, залегнали в стратегията за развитие на Професионална техническа гимназия „Васил Левски“.

5. Настоящата програма се прилага и по отношение реализацията на дейностите, свързани с работата на учители, които заместват отсъстващи колеги и не са специалисти по дадения учебен предмет.

II. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

1. В програмата гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се разглеждат като взаимосвързан интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

2. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

3. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

4. Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

5. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Изграждане на самостоятелна и активна личност, която:
 - разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
 - познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;
 - зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- възпитава в демократичните ценности;
- насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

IV. НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

1. В Професионална техническа гимназия „Васил Левски“ гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява интегрирано в обучението по образователните направления.

2. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват:

- в часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
- в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;
- в часовете когато учители, заместват отсъстващи колеги и не са специалисти по дадения учебен предмет.
- в заниманията по интереси

V. ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ЧАСА НА КЛАСА

1. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Часа на класа освен чрез обучение за придобиване на компетентностите, посочени в рамковите

изисквания в Наредба №13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, се осъществяват чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани със:

- ❖ патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;
- ❖ толерантността и интеркултурния диалог;
- ❖ финансовата и правната грамотност, в т.ч. избор на първо работно място;
- ❖ военно обучение и защита на родината;
- ❖ безопасността и движението по пътищата;
- ❖ защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
- ❖ превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ❖ превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха, киберзащита;
- ❖ кариерно ориентиране
- ❖ превенция и противодействие на корупцията;
- ❖ Електронно управление и медийна грамотност;

2. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Часа на класа се осъществяват и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище.

3. За организацията и съдържанието на Часа на класа класният ръководител разработва годишен план в срокове и по ред, определени в правилника за Дейността на училището и при съобразяване с разпределението на тематичните области, определени в Наредбата. При разработването на годишния план МО на класните ръководители задължително проучва мнението и интересите на учениците от класа.

4. Обучението по отделните тематични области може да се осъществява от гост- лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител.

5. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в заниманията по интереси се осъществяват от учителите чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.

6. Неизменна част от училищната политика за обучение и възпитание по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са училищни ритуали, свързани със:

- ❖ откриването и закриването на учебната година;
- ❖ официалното раздаване на дипломи за завършено средно образование, свидетелството за професионална квалификация, удостоверение за завършен първи гимназиален етап и др.
- ❖ награждаване на отличили се ученици и учители;
- ❖ честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището
- ❖ възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез - изслушване на националния химн тържествени за държавата и училището моменти, поставяне на националния флаг на фасадата на училището.

7. Интегрална част от институционалните политики, насочени към гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, е подкрепата за мултикултурната среда.

VI. УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

1. В политиката на училището е залегнала подкрепата на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики, като:

- участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
- организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
- организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и др.;
- организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
- развиване на младежкото лидерство;
- участие в клубове и неформални групи по интереси;
- реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликта, превенция на агресията;
- проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот.

2. Формите на ученическо самоуправление и представителство се определят според:

- нивата на участие – ученически съвет на класа, на училището
- начина на избор
- числеността
- честотата на заседанията
- функциите
- лицата, които оказват подкрепа
- правото за участие, изборът на председател, мандатността, числеността, основните функции са регламентирани в Приложение №6 към чл.17, ал.2 от Наредбата за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

VII. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ

1. За организацията и съдържанието на Часа на класа класният ръководител ежегодно разработва тематичен план съобразен с разпределението на тематичните области от интердисциплинарния комплекс, в който се определя броят на часовете по теми и дейности според интересите и възрастта на учениците и с тяхно участие.

2. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в заниманията по интереса чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.

3. Класните ръководители избират конкретното съдържание на дейностите съобразно рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс, като при определяне конкретните подходи и начини на организация на вътрешните процеси и дейности за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование задължително отчитат етапа и степента, в която се обучават учениците.

4. Основните цели на дейностите, които се прилагат когато се заместват отсъстващи учители от други, които не са специалисти по дадения учебен предмет, са:

- Да помогне на учителите – неспециалисти да обучават учениците на жизнено важни социални умения за сметка на безцелното и неосмислено прекарване на времето си в „свободните“ часове
- Да ангажира „свободното“ време на учениците по време на училищната им заетост по жизненоважни за тях въпроси, които в една или друга степен не се разглеждат по същество от учебните програми по учебните предмети от учебния план.

- Да предизвика интереса на обучаваните и да спомогне за тяхната социална ангажираност към проблемите на обществото като цяло и в личен план.
- Разглежданата проблематика да „прибере“ учениците в училище и в този смисъл да гарантира както живота и здравето им, така и да повиши авторитета и отговорността на училището като обществено значима институция.

5. Основни задачи при реализация на дейностите при заместване на учители са:

- Учениците да участват пряко в дискусии, форуми и дебати по обществено значими и социални въпроси.
- Да се изградят у тях нагласи за грижливо отношение към продуктите на човешкия труд.
- Да се доразвият поредицата от личностни качества като:
 - Основни житейски умения;
 - Умения за общуване при решаване на социални проблеми в бита;
 - Умения, осигуряващи предприемчивост, прецизност и дисциплинираност;
 - Умения за вземане на решения;
 - Умения за отстояване на безопасно поведение и поемане на отговорност.

- Да се формира достатъчна за етапа на образование организационна, икономическа, здравна, естетическа и екологична култура.

6. Очаквани резултати:

- Повишаване на личното самочувствие на обучаваните и формиране на умения и нагласи за участие в проблемите на класа, училището, обществото.
- Умения за активно участие в социалния и обществен живот на страната.
- Знания за здравословен начин на живот.
- Приобщаване към личните и обществените проблеми.
- Изграждане на собствена позиция по социално-значими въпроси и умения за изразяването ѝ.
- Перспективно мислене, отговорно отношение и положителни нагласи към хората и света като цяло.
- Умения за водене на социален диалог по наболели проблеми на училищно ниво, в семейството, обществото.
- Създаване на социални контакти.
- Знания за духовните и социалните ценности, интеркултурност.
- Изграждане на усет за индивидуалност.

7. При отсъствие на учител-титуляр, заместващият го учител-неспециалист работи по теми от приетата от педагогическия съвет и утвърдена със заповед на директора на училището Училищната програма с приложени теми по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

VIII. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

1. Всеки преподавател има право на избор на тема от учебната програма. При избора се има предвид възрастта на учениците и най-вече техният интерес към определена проблематика. За да няма дублиране на теми, при усвояване на определена тема учителя отразява това в дневника на паралелката. При наличие на проявен интерес от страна на учениците по определена тема, се допуска разискване в рамките на следващ „свободен“ час, от следващ заместник. Това повторение също се отразява в учебната програма за съответния клас.

2. За качественото провеждане на част от часовете се използват преносим компютър, мултимедия, принтер, информация от глобалната мрежа Интернет и други.

3. Основна форма на работа — дискусия. Други форми — казуси, анкети, изследвания, сбирки, ситуационни игри, тематични презентации, лекции от други специалисти, есета, портфолиа.

4. Основен принцип на работа — активност и дискуссионност, които позволяват активно участие на учениците, възможности за изразяване на собствени ценности, нагласи, гледни точки.

5. Учебната програма не предполага записване на учебен план и вписване на цифрови оценки. Оценката за участието на учениците е само качествена. Значимите резултати и нетрадиционните решения се публикуват на сайта на училището.

6. Контрол по изпълнението на учебната програма се осъществява от Директора на училището

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

Приложение №1

Утвърдил :
инж. Габриела Данаилова
Директор на ПТГ „В.Левски”
град Горна Оряховица

**Училищна програма за гражданско, здравно,
екологично и интеркултурно образование**

ТЕМИ

за VIII клас

1. Моите права и задължения в училище
2. Човекът и неговите социални роли-доброволни или наложени
3. Хранене и здраве
4. Наркомании, алкохол, тютюнопушене
5. Стресът и стратегии за преодоляването му
6. Физическа активност и спорт
7. Туристически излети и екскурзии
8. Екология и здраве
9. Създаване на екологично чиста училищна среда
10. Да защитим природата и гората
11. Отношенията между хората
12. Правила за поведение при ветрове, гръмотевични бури
13. Емоционална интелигентност
14. Общуване без насилие
15. Поведение при наводнение, земетресение
16. Евакуации от обществени и жилищни сгради при пожар
17. Гражданска отговорност
18. Безопасен ли е Интернет?
19. Поведение на обществени места
20. Семейството-моята малка вселена

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

Приложение №2

Утвърдил :
инж. Габриела Данаилова
Директор на ПТГ „В.Левски”
град Горна Оряховица

**Училищна програма за гражданско, здравно,
екологично и интеркултурно образование**

**ТЕМИ
за IX клас**

1. Добри маниери в отношенията между учениците от различни етноси
2. Умения за работа в екип
3. Информираност и невежество или какво значи да бъдем добре информирани граждани
4. Хранене и здраве
5. Наркомания, алкохол, тютюнопушене
6. Стресът и как да се предпазим от него
7. Физическа активност и спорт
8. Туристически излети и екскурзии
9. Екология и здраве
10. Създаване на екологично чиста училищна среда
11. Да защитим природата и гората
12. Познавам ли себе си и хората около мен?
13. Правила за поведение при ветрове, гръмотевични бури
14. Емоционална интелигентност
15. Не на агресията и насилието
16. Поведение при наводнение, земетресение
17. Евакуации от обществени и жилищни сгради при пожар
18. Ролята на медиите в живота на хората
19. Кибертормозът
20. България в европейското и световното културно наследство

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

Приложение №3

Утвърдил :
инж. Габриела Данаилова
Директор на ПТГ „В.Левски”
град Горна Оряховица

**Училищна програма за гражданско, здравно,
екологично и интеркултурно образование**

**ТЕМИ
за X клас**

- 1.Нация, народ, етнос, общност
- 2.Граждански и социални права
- 3.Смислите и безсмислицата в човешкото битие или какво значи да живеем смислено
- 4.Индивид, личност, различност и идентичност
- 5.Глобализация и идентичност или как да бъдем себе си в свят без граници
- 6.Информираност и невежество или какво значи да бъдем добре информирани граждани
- 7.Съхранена природа и човешки прогрес: неразрешима дилема или възможно бъдеще?
- 8.„Сенчестата” страна на политиката: корупция, властолюбие, насилие и арогантност
9. Наднормено тегло и затлъстяване.
10. Сексуално здраве.
- 11.Физическа активност и спорт
12. Екологичните кризи.
- 13.Нови енергийни източници и енергоспестяващи технологии
- 14.Създаване на екологично чиста училищна среда
- 15.Търпението-слабост или безценна човешка добродетел
- 16.Правила за поведение при ветрове, гръмотевични бури
- 17.Благотворителност
- 18.Поведение при наводнение, земетресение
- 19.Евакуации от обществени и жилищни сгради при пожар
- 20.Институции на Европейски съюз

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

Приложение №4

Утвърдил :
инж. **Габриела Данаилова**
Директор на ПТГ „В. Левски”
град Горна Оряховица

**Училищна програма за гражданско, здравно,
екологично и интеркултурно образование**

**ТЕМИ
за XI клас**

- 1.Толерантност и интеркултурен диалог
- 2.Самознанието-потребности, интереси и самооценка
- 3.Тероризмът-глобално предизвикателство пред XXI век
- 4.Какво трябва да знам когато търся работа.Сключване на трудов договор
- 5.Настъпателните в кариерата.Предприемчивост.Нравствените характеристики на личността и професионалното развитие
- 6.Цели и житейски планове
- 7.Дискриминация и расизъм в постмодерния свят
- 8.Визии за бъдещето или как би изглеждал светът след 50 години
- 9.Глобализация и бъдеще-глобални очаквания, страхове и надежди
- 10.Корупцията-с какво е опасна за обществото? Как да и противодействаме?
11. Религия, религиозни и етнически конфликти.
12. С велосипед към бъдещето.
13. Сексуално здраве.
14. Хранене. „за” и „против” диетите.
15. Епидемии и предпазни мерки
- 16.Моят стил за вземане на решения
17. Първа помощ в екстремни ситуации.
- 18.Как си представям „идеалният родител“
- 19.Правила за поведение при пожар и земетресение
- 20.Онлайн запознанства и връзки.

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

Приложение №5

Утвърдил :
инж. Габриела Данаилова
Директор на ПТГ „В. Левски”
град Горна Оряховица

**Училищна програма за гражданско, здравно,
екологично и интеркултурно образование**

**ТЕМИ
за XII клас**

1. Приходи и разходи в семейството. Как да разработя собствен бюджет?
2. Права и задължения на гражданите
3. Местна власт
4. Как да си избира подходящата за мен професия?
5. Демократичното гражданство
6. Моето първо работно място
7. Власт, политика и демократични ценности
8. Техники за овладяване на гневните емоции
9. Интервю за работа
10. Моята успешна реализация
11. Наднормено тегло и затлъстяване
12. Да съхраним природата и за тези след нас
13. Ценностите, които осмислят човешкия живот
14. Първа помощ в екстремни ситуации
15. „Мишката изяде книжката“
16. Как да стана достоен човек, който да ценят и уважават?
17. Екологична култура-събирането на отпадъци
18. Отношението към парите и материалните ценности
19. Как да се противопоставим на кибертормозът?
20. Зависимостите